

k u l t u r a • • •

republika slovenija
ministrstvo za kulturo
maistrova ulica 10
1000 ljubljana
t: 01 369 5900
f: 01 369 5901
e: gp.mk@gov.si
www.kultura.gov.si

Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska cesta 48
1000 Ljubljana

Številka: 354-37/2006
Datum: 1.12.2006

Zadeva: **Okoljsko poročilo za državni lokacijski načrt za hitro cesto na odseku Koper - Dragonja**

Mnenje o ustreznosti okoljskega poročila in njegove revizije

Zveza: Vloga MOP, št. dopisa: 354-09-133/2005-JL z dne 9.11.2006, prejeta 13.11.2006

Ministrstvo za kulturo je 13.11.2006 s strani MOP prejelo vlogo za pripravo mnenja o ustreznosti okoljskega poročila in njegove revizije, ki je bilo skladno z Zakonom o varstvu okolja (Ur. list RS št. 41/2005, v nadaljevanju ZVO-1) pripravljeno za **državni lokacijski načrt za hitro cesto na odseku Koper - Dragonja**, ter mnenja o sprejemljivosti vplivov izvedbe plana.

Vlogi je bilo na zgoščeni priloženo:

- Okoljsko poročilo za celovito presojo vplivov na okolje (PS Prostor d.o.o. Koper, št.U/004-2006, avgust 2006),
- Revizijsko poročilo (E-net Okolje, d.o.o., mag. Jorg Hodalič, univ. dipl. biol., št. Naloge 302906-jh/mz, ppm z dne 22.9.2006)
- Študija variant (PS Prostor d.o.o. Koper, št.U/041-2005, oktober 2006)

Po pregledu posredovanih gradiv ugotavljamo, da so bili s strani pripravljavca podatki o kulturni dediščini sicer pridobljeni, vendar verjetno zaradi nezadostnega poznavanja področja varstva kulturne dediščine mestoma napačno oziroma pomanjkljivo interpretirani. Okoljsko poročilo, predvsem podane ugotovitve v zvezi z opredelitvijo okoljskih izhodišč, vplivov in omilitvenih ukrepov, je potrebno dopolniti oziroma popraviti.

Pripombe k poglavjem Okoljskega poročila:

3. Izhodišča in okoljski cilji plana

Ob povzetku smernic za področje varstva kulturne dediščine je navedena ugotovitev, ki je neustrezna oz. potrebuje dodatno razlago:

Ugotovitev **ad 2.4** navaja, da se skladno s 50. členom ZGO za posege, ki se urejajo z lokacijskimi načrti, ne pridobiva soglasij k PGD dokumentaciji, ker se šteje, da je soglasje pristojnega soglasodajalca dano z dnem izdaje njegovega mnenja k LN, kar **ne zdrži** iz naslednjih razlogov:

1. Zahtevi za določitev projektnih pogojev mora biti priložena idejna zasnova oziroma idejni projekt (50. člen ZGO, 2. odstavek, tudi 2. člen Pravilnika o projektni in tehnični dokumentaciji). Gradivo za pridobivanje smernic ne dosega podrobnosti vsebin, katerih opredelitev je potrebna za pripravo projektnih pogojev, zato je potrebno kulturnovarstvene pogoje pridobiti po izdelavi idejne zasnove oziroma idejnega projekta.

2. Kulturnovarstveni pogoji (projektni pogoji po Zakonu o graditvi objektov - 206. člen) po Zakonu o varstvu kulturne dediščine se izdajajo za gradnjo in za izvajanje tistih del, ki lahko vplivajo na režim varstva, ohranjanja ali vzdrževanja nepremične kulturne dediščine. S kulturnovarstvenimi pogoji se določajo zahteve, ki jih mora izpolnjevati **projektna dokumentacija**, ki je potrebna za gradnjo, spremembo namembnosti oziroma za vzdrževalna dela, ki vplivajo oziroma je utemeljeno pričakovati, da bodo vplivala na varstvo, ohranjanje in vzdrževanje nepremične KD, njen videz in vplivno območje.

Iz navedenega sledi, da priprava kulturnovarstvenega mnenja – mnenja k lokacijskemu načrtu – ne more in ne sme nadomestiti izdaje kulturnovarstvenega soglasja, saj se kulturnovarstveno mnenje pripravi k predlogom prostorskih aktov, katerih namen in domet **ni** izdelana projektna dokumentacija. Le-ta pa je edina možna osnova za izdajo kulturnovarstvenega soglasja.

4.7 Kulturna dediščina

4.7.1.1 Način določitve okoljskih ciljev

Manjka navedba vsaj najpomembnejših nacionalnih dokumentov in mednarodnih konvencij, ki določajo varstvo in ohranjanje kulturne dediščine:

- Strategija razvoja Slovenije (junij 2005)
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo (ReNPK0407, Ur.list RS št. 28/04)
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK), Ur.l. RS, št. 74/2003
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD), Ur.l. RS, št. 24/1999)
- Konvencija o varstvu stavbne dediščine Evrope (Granadska konvencija), (European convention for the Architectural Heritage of Europe, European Treaty Series No. 121, Council of Europe, 1985; Ur.l. SFRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4-11/1991; Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij Sveta Evrope, Ženevskih konvencij in dodatnih protokolov o zaščiti žrtev vojne in mednarodnih sporazumov s področja kontrole oborožitve, za katere so depozitariji tri glavne jedrske sile, Ur.l. RS št. 14/1992;
- Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (UNESCO, sprejeta 1972, veljavna od 1975; Ur.l. SFRJ, št. 56/1974, Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij UNESCO, mednarodnih večstranskih pogodb o zračnem prometu, konvencij mednarodne organizacije dela, konvencij mednarodne pomorske organizacije, carinskih konvencij in nekaterih drugih mednarodnih večstranskih pogodb, Ur.l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 15/1992, Ur.l. RS, št. 54/92)

Navedeni dokumenti so tudi osnova za določanje okoljskih ciljev plana in kazalcev (Tabela 4.7-1: Metodologija vrednotenja in ocenjevanja vpliva izvedbe HC na kulturno dediščino).

4.7.2.1 Opis obstoječega izhodiščnega stanja in obstoječe obremenjenosti okolja

V podpoglavju so enote kulturne dediščine, ki se nahajajo v širšem koridorju variant, navedene, vendar kljub naslovu opis obstoječe obremenjenosti okolja ni prikazan. Ugotavljanje stanja kulturne dediščine mora izhajati iz širokega gledišča. Poleg identifikacije posamičnih objektov, območij in predmetov, ki so varovana zlasti zaradi njihove zgodovinske, arheološke, arhitekturne in krajinske pomembnosti, je potrebno ugotoviti tudi simbolni in kulturni pomen celote, ki je včasih večji od njenih posamičnih delov. Kadar so ti elementi vključeni v opis stanja, lahko predstavljajo pomembno informacijo za pripravljavce plana in za odločanje v procesu celovite presoje.

Ugotavljanje stanja naj ne bo omejeno le na opredeljene enote dediščine, temveč naj upošteva tudi tiste prostorske entitete, ki niso formalno varovane, pa vendar pomembne za varovanje prostora:

- druge kakovostne starejše grajene ali kako drugače ustvarjene prostorske prvine zaradi materialnega, gospodarskega, kulturnega in socialnega pomena,
- značilno naselbinsko, krajinsko in arhitekturno tipologijo in morfologijo,
- kvalitetna razmerja in strukture v krajini, ki predstavljajo prostorsko in časovno kontinuiteto,
- dejavnosti, ki pripomorejo k ohranitvi vrednot antropogenega okolja ter omejevati ali preprečevati tiste, ki jih načenjajo.

V zadnjem odstavku je napačno navedeno, da so enote KD »varovane s posebnim režimom, ki ga določa Zakon o varstvu kulturne dediščine ..., za evidentirano arheološko najdišče pa tudi Evropska konvencija o varstvu kulturne dediščine in Malteška konvencija«

Varstveni režim enotam kulturne dediščine ne določa samo Zakon o varstvu kulturne dediščine, pač pa (predvsem) strokovne zasnove (41. člen ZVKD) oz. akt o razglasitvi za kulturni spomenik (12. člen ZVKD). Evropska konvencija o varstvu arheološke (ne kulturne, kot je napisano v okoljskem poročilu) dediščine, imenovana tudi Malteška konvencija, se nanaša na prepoznavanje arheološke dediščine (ne samo arheoloških najdišč, kot je navedeno v okoljskem poročilu) in varstvene ukrepe (npr. zavarovanje in vzdrževanje arheološke dediščine, in to, če je le mogoče, tam, kjer je (in situ)), celostno varstvo arheološke dediščine, financiranje raziskovanja in ohranjanja, zbiranje in širjenje znanstvenih informacij, ozaveščanje javnosti, preprečevanje nezakonitega prometa, medsebojno strokovno in znanstveno pomoč in nadzor ter je za predmetni plan pomembna, ker opredeljuje tudi povezavo med ohranjanjem arheološke dediščine in prostorskim načrtovanjem.

4.7.3 Vplivi HC na kulturno dediščino

Okoljsko poročilo sicer navede, za katere enote kulturne dediščine je mogoče prepoznati vpliv predlaganega plana, ter opredeli stopnjo vpliva, vendar pa vpliva, ki ga prepoznava, ne opiše. Okoljsko poročilo mora biti v tem segmentu dopolnjeno z opisom konkretnega vpliva v posamični enoti tangirane kulturne dediščine. Vpliv oz. stopnja vpliva je vedno odvisna od značilnosti posega v odnosu do značilnosti območja oz. objekta kulturne dediščine oz. prepoznanih vrednot, ki se jih zlasti varuje.

Dodati je potrebno opis vpliva na enoto kulturne dediščine Škocjan pri Koprju - Spominsko obeležje sedmim ubitim partizanom (v grafični prilogi je enota navedena kot Škocjan pri Koprju – Spominsko obeležje sedmim padlim partizanom). Poleg tega je potrebno uskladiti navajanje imen enot KD iz strokovnih podlag oz. smernic s poimenovanjem v različnih podpoglavjih in grafično prilogo (npr. Koper – Šalara, delavsko naselje ali Koper – Šalara, delavsko atrijsko naselje ali Koper – delavsko naselje Šalara).

4.7.4 Omilitveni ukrepi

Glede na to, da iz tabelaričnega prikaza enot kulturne dediščine ni razvidna delitev na njene »zvrsti« (arheološka, naselbinska, stavbna, zgodovinska dediščina, dediščina kulturne krajine), je potrebno ob opisu omilitvenih ukrepov jasneje opredeliti, na katere enote KD se nanašajo. Poleg tega je omilitveni ukrep v primeru naselbinske dediščine Koper – delavsko naselje Šalara verjetno drugačen, kot za naselbinsko dediščino Padna – Vas, Srgaši – Vas, Korte - Vas, kjer se v povezavi z varovano kulturno krajino gradi na ohranitvi oziroma ponovni vzpostavitvi kulturnih teras.

Okoljsko poročilo bi moralo pripravljavca DLN posebej opozoriti na velik poseg v območju naselbinske dediščine Srgaši - Vas in oceniti vpliv na enoto KD kot D – vpliv je bistven, oziroma predvideti omilitven ukrep v smislu večjega umika predlagane variante iz varovanega območja v nadaljnjih postopkih priprave DLN.

Na pomanjkljivosti Okoljskega poročila žal ni opozoril pripravljavec Revizijskega poročila (E-net Okolje, d.o.o., mag. Jorg Hodalič, univ. dipl. biol., št. Naloge 302906-jh/mz, ppm z dne 22.9.2006), kar kaže na to, da okoljski izvedenci pomanjkljivo poznajo področje varstva kulturne dediščine in presoje vplivov na kulturno dediščino.

Pričakujemo, da nam boste dopolnjena gradiva in osnutek okoljevarstvenega soglasja posredovali ponovno v mnenje oziroma potrditev.

S spoštovanjem,

Barbara Mlakar
Višja svetovalka I

Dr. Damjan Prelovšek
Generalni direktor Direktorata za
kulturno dediščino

Poslati:

- naslov
- ZVKDS OE LJ, Tržaška 4, LJ, Milana Klemen,
- ZVKDS OE Piran, Trg bratstva 1, 6330 Piran, Božo Guštin
- arhiv